

GAN

ALF

BET

GIMMEL

DALET

HEE

WAW

IK WIL EEN KROKODIL!

houden van, zorgen voor en leren van DIEREN

© JELED-NIK Afdeling Onderwijs

Tekst: Henny van het Hoofd
Tekeningen: Marchien Mayer

Dit boekje is onderdeel van het NIK/JELED leerplan voor kinderen vanaf 4 jaar.
Voor meer informatie: edu@nik.nl of 020 – 301.84.88

J.E.L.E.D. - Jewish European Learning Experience Dot.net

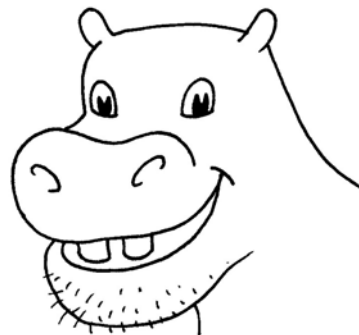
1 VAN DIEREN HOUDEN

Op de wereld leven veel verschillende dieren.

Er zijn dieren die heel mooi zijn om naar te kijken.

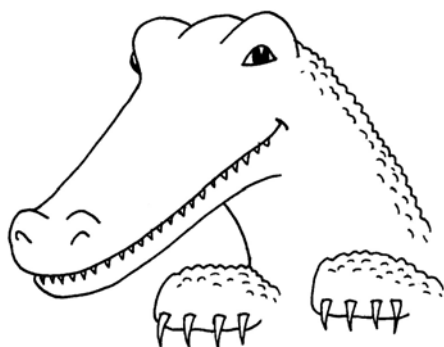
Vaak vind je ze in de dierentuin.

Ze hebben veren met prachtige kleuren, een mooi glanzend vel of ze lopen heel sierlijk.

Wat vind jij het allermooiste dier?

Een _____

Andere dieren zijn heel lief. Zulke dieren zie je vaak bij mensen thuis. Ze hebben een zachte vacht die die je lekker kunt aaien, ze zijn blij wanneer je thuiskomt en troosten je als je verdrietig bent.

Wat vind jij het allerliefste dier?

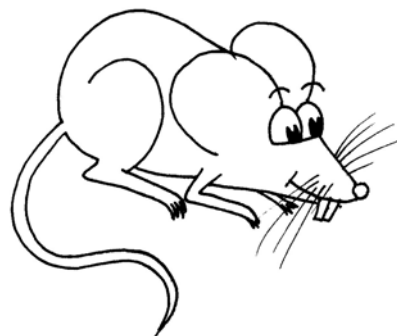
Een _____

Weer andere dieren zijn grappig of leuk. Ze kunnen kunstjes doen of ze maken je aan het lachen. Soms werken deze dieren in een circus.

Wat vind jij het allerleukste dier?

Een _____

In de תּוֹרָה (Tora) staan allerlei voorschriften waaraan we moeten denken wanneer we met dieren omgaan.

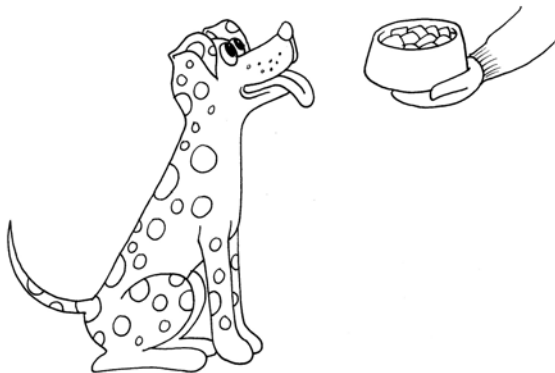
Hieronder zie je een voorbeeld van een פְּסוּקָה (pasoek,zin) waaruit we kunnen leren hoe we dieren moeten behandelen. Deze *pasoek* gaat over eten.

Ik zal gras op de velden geven voor jullie dieren; jullie zullen voldoende te eten en er nog van over houden.

Devariem hoofdstuk 11 pasoek 15

VRAAG: *Wie worden er hier het eerst genoemd, de mensen of de dieren?*

ANTWOORD _____.

Uit de volgorde van de woorden van deze *pasoek* wordt afgeleid dat dieren eerst mogen eten.

Dit betekent dat we eerst onze dieren moeten voeren voordat we zelf mogen eten.

Maar hoe zit het met drinken? Wie mag het eerst drinken, een mens of een dier? Het antwoord op deze vraag vinden we ook in de Tora, in het verhaal over Rivka en Eliëzer. Dit verhaal staat in het boek בְּרֵאשִׁית (Bereesjiet).

Eliëzer, de bediende van Avraham, heeft een lange reis door de woestijn achter de rug. Hij heeft erge dorst. En hij heeft wel tien kamelen bij zich, die ook wel weer eens iets willen drinken. Eindelijk komt hij bij een waterput. Aan Rivka, het meisje dat hij bij de put tegenkomt, vraagt hij een beetje water. Eliëzer vertelt wat er dan gebeurt:

..... en Rivka kwam aan met een kruik op haar schouder. Ze ging naar de bron en schepte water. Ik zei tegen haar: "Geef me alsjeblieft iets te drinken". Ze liet haar kruik meteen zakken en zei: "Drink, en ook uw kamelen zal ik te drinken geven". Ik dronk en ook de kamelen gaf ze te drinken"

(Bereesjiet hoofdstuk 24 pasook 45 en 46)

VRAAG *Wie mag er hier het eerst drinken, een mens of een dier?*

ANTWOORD _____

Vul het goede antwoord in: mensen of dieren.

Als het om *eten* gaat is de volgorde:

1 _____

2 _____

Als het om *drinken* gaat is de volgorde:

1 _____

2 _____

Na een lange dag in de speeltuin kom je moe en warm thuis. Je hebt dorst, en je wilt ook wel iets eten. Papa of mama is nog niet thuis, maar de poes komt je bij de deur tegemoet. Terwijl je haar aait, zie je dat de kattenbrokjes op zijn. Het bakje met water is nog half vol.

WAT DOE JE?

Schrijf deze drie zinnen in de goede volgorde over:

- * twee krentenbollen en een appel eten
- * een groot glas cola met ijsblokjes drinken
- * de poes kattenbrokjes geven

1 _____

2 _____

3 _____

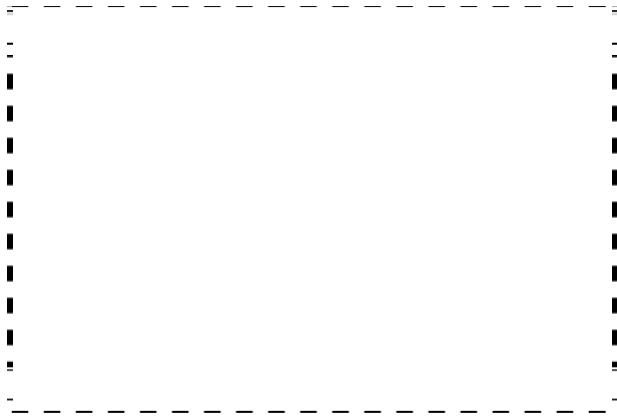
Je wilt al heel lang een dier hebben, maar het mag niet van je ouders. En dan gaat ineens je grootste wens in vervulling. Je mag voor je verjaardag een dier uitzoeken! Je moet er wel helemaal zelf voor zorgen.

Verzin eerst welk dier je zou kiezen. Schrijf (of teken) daarna in de doos op de volgende bladzijde alle dingen die je nodig hebt om goed voor het dier te kunnen zorgen.

Denk bv aan wat het dier *eet* (brokjes? wortels? zaadjes?), wat het *drinkt* (water? melk?), waar het *slaapt* (kooi? hok? stal?) en of het nog iets anders nodig heeft (hondenriem? vlooienbandje? zadel?). Je mag er ook iets bij schrijven of tekenen waar het dier mee kan spelen

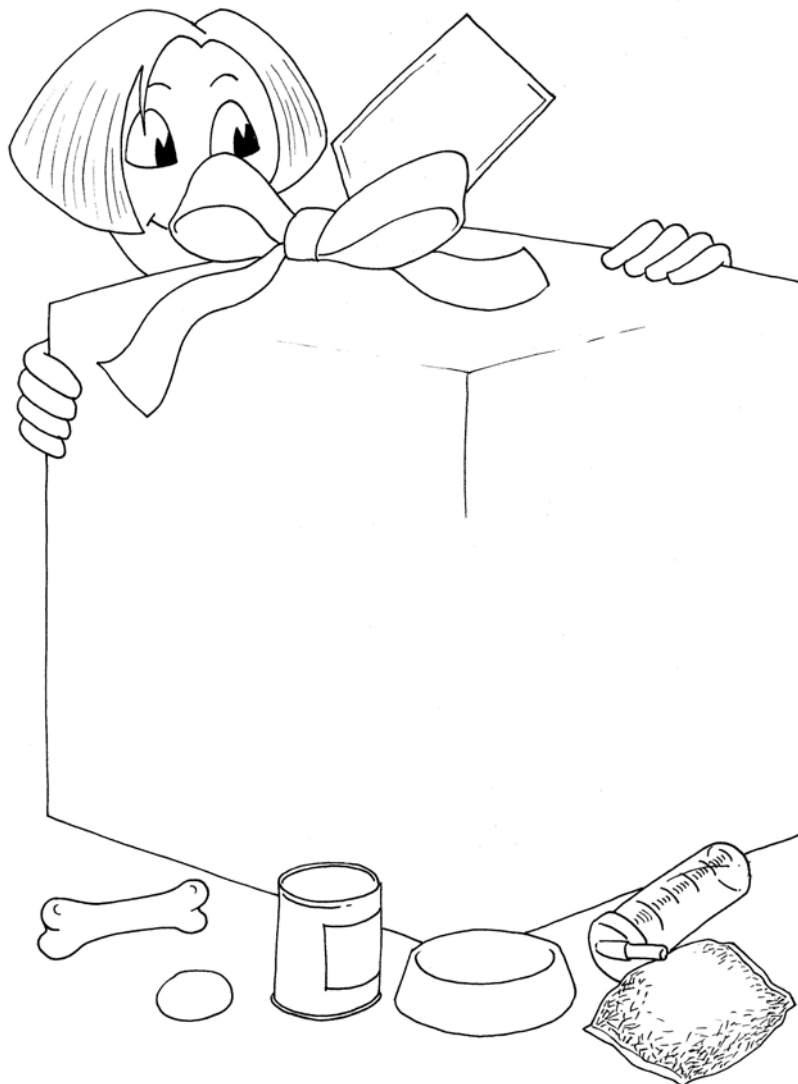
Teken in het vak het dier dat je graag zou willen hebben.

Verzin ook een naam voor je dier en schrijf die naast het vak:

DIT IS _____

Schrijf (of teken) daarna in de doos alles wat je nodig hebt om goed voor je dier te kunnen zorgen:

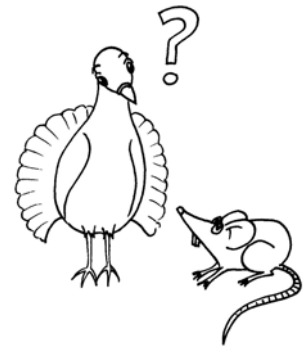

2 VOOR DIEREN ZORGEN

Tegenwoordig komt het niet zo vaak voor dat een dier moet werken, tenminste in Nederland. Vroeger was dat heel anders, in plaats van machines werden toen dieren gebruikt. Soms kun je dat nog wel eens op de televisie zien in een film over een derde wereld land.

 Vul steeds het goede dier in. Kies uit:

* kameel * duif * os * poes * paard * olifant *

- 1 Een _____ kan zware boomstammen sjouwen.
- 2 Een _____ vangt muizen en ratten.
- 3 Een _____ kan een wagen trekken.
- 4 Een _____ draagt mensen door de woestijn.
- 5 Een _____ kan een ploeg trekken.
- 6 Een _____ kan brieven en berichten bezorgen.

Ook in onze tijd komt het voor dat dieren mensen helpen bij hun werk, bijvoorbeeld bij de politie.

Kun je daar een voorbeeld van geven? _____

Hieronder zie je een pasoek uit de Tora over dieren die werken:

Ploeg niet met een rund en een ezel tegelijk
(Devariem hoofdstuk 22 pasoek 10)

De Tora leert ons dat we een groot dier (een rund, bv een stier) en een kleiner dier (bv een ezeltje) niet samen hetzelfde werk mogen laten doen, bijvoorbeeld met zijn tweeën een ploeg of een wagen laten trekken.

VRAAG *Waarom zou dat niet mogen?*

ANTWOORD _____

Hier zie je nog een pasoek die over werkende dieren gaat.

Wanneer je ziet dat de ezel van iemand aan wie jij een verschrikkelijke hekel hebt onder zijn last bezwijkt omdat hij te zwaar beladen is, dan moet je je ervan weerhouden het aan hem zelf over te laten. Zelfs al is het de ezel van je grootste vijand – je moet de ezel helpen afladen, samen met hem! Sjmot 23 pasoek 5

VRAAG *Waarom staat er niet dat je een vriend moet helpen wanneer zijn ezel te zwaar beladen is?*

ANTWOORD _____

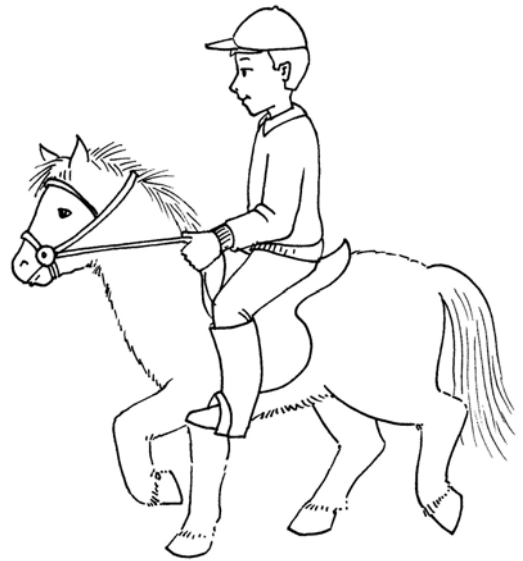

Mag je een dier altijd voor je laten werken, of heeft het recht op rust, net als mensen?

Het antwoord staat in deze pasoek:

De zevende dag is het sjabbat voor de Eeuwige, je God. Er mag dan niet gewerkt worden: niet door jou, je zoon, je dochter, je slaaf, je slavin, je vee...

Sjemot hoofdstuk 20 pasoek 10

VRAAG

Wanneer mogen dieren volgens de Tora niet werken?

ANTWOORD _____

Vul het goede antwoord in. Kies uit de woorden onderaan in het vak:

- 1 In de _____ staat dat we goed voor onze dieren moeten zorgen.
- 2 Als je een dier iets op zijn rug laat dragen, dan mag dat niet te _____ zijn.
- 3 Je moet een dier dat gevallen is altijd helpen, zelfs wanneer zijn _____ je vijand is.
- 4 Dieren mogen niet werken als het _____ is.
- 5 Net zoals wij, moeten ze op die dag _____.
- 6 Een groot en een _____ dier mogen niet samen een wagen of een ploeg trekken.
- 7 Als je _____ hebt zorg je eerst voor de dieren en daarna voor jezelf.
- 8 En als je _____ hebt zorg je eerst voor jezelf, en daarna voor de dieren.

* sjabbat * baasje * honger * Tora *
* klein * zwaar * dorst * rusten *

We hebben al veel geleerd over hoe je volgens de Tora met dieren moet omgaan. Zo moeten we ervoor zorgen dat we een dier geen honger laten lijden, en we het geen pijn doen wanneer dat niet nodig is.

Soms mag je een dier wel pijn doen of doodmaken, bijvoorbeeld wanneer het je wil aanvallen of bijten. Dan mag je natuurlijk iets terugdoen!

*Hieronder zie je steeds een voorbeeld van wat je met een dier zou kunnen doen. Schrijf op wat je daarvan vindt. Vul in: **wel** of **niet**.*

1 Een mug dood slaan, zodat je niet gestoken wordt.

Ik vind dat dat _____ mag.

2 Spinnen doodtrappen omdat je dat leuk vindt.

Ik vind dat dat _____ mag.

3 Met stenen naar de eenden gooien.

Ik vind dat dat _____ mag.

4 Paardrijden.

Ik vind dat dat _____ mag.

5 Op een pony rijden, terwijl je daar te zwaar voor bent.

Ik vind dat dat _____ mag.

6 Dieren opstoken zodat ze tegen elkaar gaan vechten.

Ik vind dat dat _____ mag.

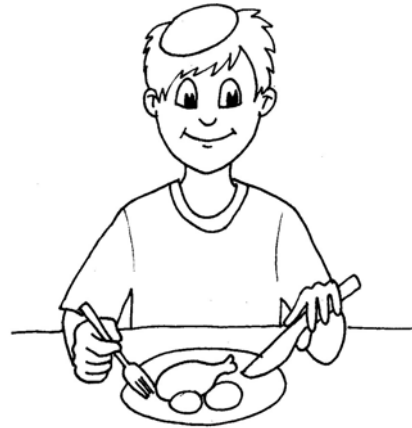
7 Vergif in zee lozen, zodat de vissen doodgaan.

Ik vind dat dat _____ mag.

8 Een dier doden zodat je vlees kunt eten.

Ik vind dat dat _____ mag.

In de Tora staat dat we het vlees van dieren (maar niet van alle dieren) mogen eten. Maar wanneer een dier wordt geslacht om het vlees te kunnen eten moeten we ervoor zorgen dat het zo weinig mogelijk pijn lijdt.

Vul het goede woord in. Kies uit de woorden in het vak onderaan:

- 1 In de Tora staat dat we een dier mogen doodmaken wanneer we _____ willen eten.
- 2 We moeten er dan wel voor zorgen dat het dier zo weinig mogelijk _____ lijdt.
- 3 Daarom wordt het op een speciale manier _____.
- 4 De joodse manier van slachten heet: _____.
- 5 Een _____ is iemand die dieren kosjer slacht .
- 6 Een koe en haar _____ of een schaap en haar _____ mogen niet op dezelfde dag worden geslacht.

Kies uit deze woorden:

* pijn * vlees * geslacht * kalfje *

* sjechieta * lammetje * sjocheet *

3 VAN DIEREN LEREN

In de Tora worden mensen wel eens met een dier vergeleken. Vlak voordat hij gaat sterven geeft Jakob zijn 12 zonen een speciale בְּרָכָה (*beracha*).

Sommige zonen worden vergeleken met dieren: Jehoeda met een leeuw, Jissachar met een wilde ezel, Dan met een slang, Naftalie met een hinde en Benjamin met een wolf.

VRAAG *Wat voor iemand zou met een leeuw worden vergeleken?*

ANTWOORD Iemand die _____.

VRAAG *Wat voor iemand zou met een slang worden vergeleken?*

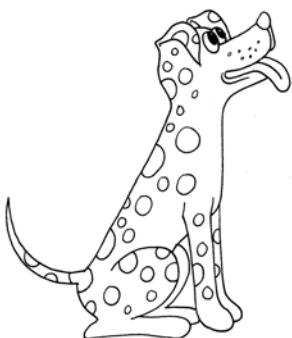
ANTWOORD Iemand die _____.

VRAAG *Met welk dier zou je willen dat mensen jou zouden vergelijken?*

ANTWOORD Met een _____.

Leg uit waarom je juist dit dier kiest:

omdat _____

Dieren hebben allerlei eigenschappen. Vul bij ieder dier de eigenschap in die er het beste bij past:

Zo **trots** als een pauw

Zo _____ als een haas

Zo _____ als een uil

Zo _____ als een leeuw

Zo _____ als een lammetje

Zo _____ als een ezel

Zo _____ als een hond

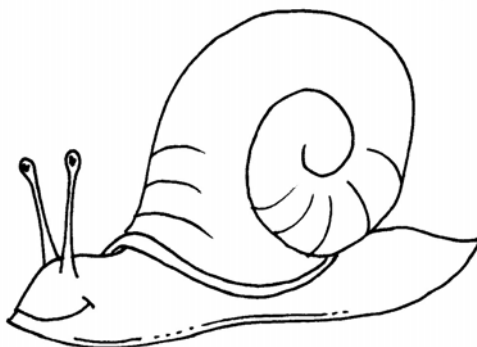
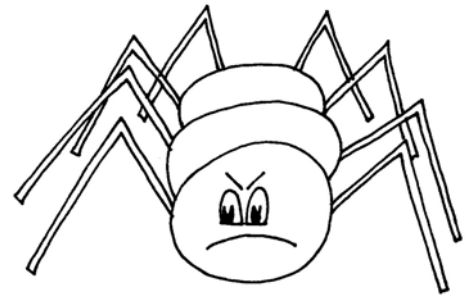
Zo _____ als een aap

Zo _____ als een slak

Zo _____ als een olifant

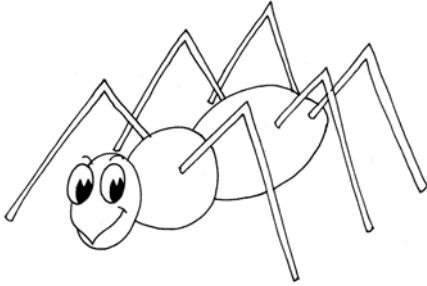
Zo _____ als een spin

Zo _____ als een muis

* lenig * sterk * vlug *
zwaar * trouw * trots *
* langzaam * wijs * stil *
* koppig * nijdig * mak *

Vaak kunnen dieren, hoe klein en onbetekend ze soms ook lijken, een voorbeeld zijn voor mensen:

Ben je een luilak?

Neem dan een voorbeeld aan de mier!

VRAAG

Wat zou een luilak kunnen leren van de mier?

ANTWOORD

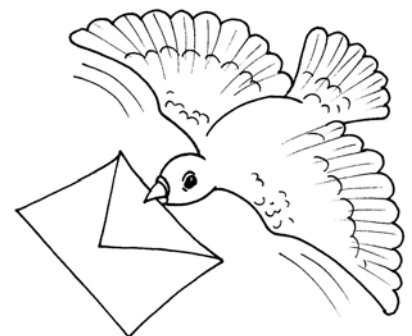
Een ander voorbeeld van wat we van dieren kunnen leren staat in de Misjna, in Pirke Avot 5:23

**Wees zo sterk als een panter
En zo vlug als een arend
Ren zo hard als een hert
En wees zo moedig als een leeuw
Om te doen wat je Vader in de hemel wil!**

Probeer of je zelf ook zo'n gezegde over dieren kunt maken:

**Luister zo goed als een _____
Werk zo hard als een _____
Wees zo lief als een _____
En zo snel als een _____
Om te doen wat papa of mama van je vraagt!**

Veel joodse namen (zowel voornamen als achternamen) zijn diernamen! Kun je er een paar van noemen?

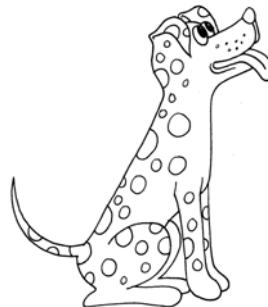
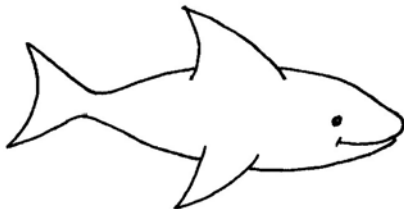
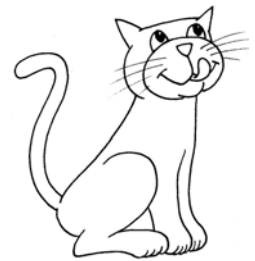
VOORNAMEN

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

ACHTERNAMEN

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Sommige dieren hebben een eigenschap die voor het dier zelf heel goed is, bijvoorbeeld om te kunnen overleven, maar die wij beter niet na kunnen volgen! Andere dieren hebben eigenschappen waar we wel en voorbeeld aan kunnen nemen.

 Vul in:

Ik wil graag zo _____ zijn als een _____

maar niet zo _____ als een _____!

Hieronder zie je plaatjes met daarop kinderen die iets doen. Schrijf onder ieder plaatje twee zinnen waarin dieren voorkomen. In de eerste zin een dier waaraan je een voorbeeld zou kunnen nemen, in de tweede zin een dier waarnaar je dan juist niet moet kijken! Je mag de eigenschappen en de dieren zelf verzinnen.

- 1 Wees zo **ijverig** als een **mier**
en niet zo **glibberig** als een **kwal**
wanneer je helpt met afwassen!

- 2 Wees zo _____ als een _____
en niet zo _____ als een _____
wanneer je een zieke klasgenoot bezoekt!

- 3 Wees zo _____ als een _____
en niet zo _____
als een _____
wanneer je iemand troost die verdrietig is!

- 4 Wees zo _____ als een _____
en niet zo _____
als een _____
wanneer je je kamer op moet ruimen!